

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Kanady w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji.

podpisana w Warszawie dnia 6 kwietnia 1990 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 6 kwietnia 1990 r. została podpisana w Warszawie Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Kanady w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA

**między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a Rządem Kanady
w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji**

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Kanady, uznając, że popieranie i wzajemna ochrona inwestycji inwestorów jednego Państwa na terytorium drugiego Państwa będzie prowadzić do ożywienia inicjatyw gospodarczych i do roz-

woju współpracy gospodarczej między obu Państwami, zwanymi dalej „Umawiającymi się Stronami”, uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Definicje

W rozumieniu niniejszej umowy:

- a) określenie „terytorium” oznacza odpowiednio terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium Kanady, jak również te obszary morskie, w tym dno morskie

i podglebie przyległe do obszaru poza morzem terytorialnym któregośkolwiek z powyższych terytoriów, nad którym odnośnie Państwo sprawuje zgodnie z prawem międzynarodowym suwerenne prawa w zakresie badania i wykorzystywania zasobów naturalnych takich obszarów;

b) określenie „inwestycja” oznacza każdy rodzaj majątku zainwestowanego przez inwestora jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, a w szczególności, lecz nie wyłącznie, obejmuje:

- 1) wszelki majątek ruchomy i nieruchomy i wszelkie odnośne prawa rzeczowe, takie jak hipoteka,
- 2) akcje, udziały, obligacje, należności lub wszelkie inne formy udziału w spółce,
- 3) roszczenia pieniężne i prawa do świadczeń kontraktowych mających wartość finansową,
- 4) wszelkie prawa własności intelektualnej, w tym prawa autorskie, prawa dotyczące patentów, znaków handlowych, nazw handlowych, wzornictwa przemysłowego, tajemnic handlowych, jak również know-how,
- 5) prawa mające wartość finansową, wynikające z prawa lub kontraktu, niezbędne do podjęcia jakiegokolwiek działalności gospodarczej lub handlowej, w tym wszelkie prawa do poszukiwań, do uprawy, wydobycia i eksploatacji zasobów naturalnych.

Zmiana formy inwestycji dopuszczona zgodnie z ustawami i przepisami Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana, nie zmienia jej charakteru jako inwestycji.

Jeżeli inwestycja została dokonana przez inwestora za pośrednictwem jednostki nie objętej definicją zawartą pod literą d) pkt 2 niniejszego artykułu, w której posiada on udział kapitałowy, taki inwestor będzie korzystał z dobrodziejstw niniejszej umowy w granicach takiego pośredniego udziału kapitałowego, pod warunkiem jednakże, że te korzyści nie będą mu przysługiwały, jeżeli powoła się on na mechanizm regulowania sporów na podstawie innej umowy o ochronie inwestycji zawartej przez Umawiającą się Stronę, na której terytorium została dokonana inwestycja;

c) określenie „przychody” oznacza wszelkie kwoty uzyskane z inwestycji, a w szczególności, choć nie wyłącznie, obejmie zyski, odsetki, dochody z kapitału, dywidendy, należności licencyjne, opłaty i inny bieżący dochód;

d) określenie „inwestor” oznacza w odniesieniu do obu Umawiających się Stron:

- 1) jakąkolwiek osobę fizyczną posiadającą obywatelstwo Umawiającej się Strony zgodnie z jej prawem,
- 2) jakąkolwiek osobę prawną, spółkę, spółkę powierniczą, organizację, zrzeszenie lub przedsiębiorstwo zrzeszone lub właściwie utworzone zgodnie z prawem stosowanym danej Umawiającej się Strony.

Artykuł 2

Popieranie inwestycji

1. Każda Umawiająca się Strona będzie popierać tworzenie pomyślnych warunków wobec inwestorów drugiej Umawiającej się Strony do dokonywania inwestycji na jej terytorium.

2. Każda z Umawiających się Stron dopuści zgodnie ze swym prawem, przepisami i oficjalną polityką inwestycyjną drugiej Umawiającej się Strony.

3. Niniejsza umowa nie przeszkodzi żadnej Umawiającej się Stronie w wydawaniu ustaw i przepisów w związku z powstawaniem nowych przedsiębiorstw handlowych lub nabyciem bądź sprzedażą przedsiębiorstw handlowych na jej terytorium, pod warunkiem że takie ustawy i przepisy będą stosowane na równi w stosunku do wszystkich zagranicznych inwestorów. Decyzje podejmowane zgodnie z takimi ustawami i przepisami nie będą podlegać postanowieniom artykułów 9 lub 11 niniejszej umowy.

Artykuł 3

Ochrona inwestycji

1. Inwestycje lub przychody inwestorów każdej Umawiającej się Strony będą miały zawsze przyznane uczciwe i sprawiedliwe traktowanie zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego i będą korzystać z pełnej ochrony i bezpieczeństwa na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

2. Każda Umawiająca się Strona zapewni inwestycjom lub przychodom inwestorów drugiej Umawiającej się Strony na własnym terytorium traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane inwestycjom lub przychodom inwestorów jakiegokolwiek trzeciego państwa.

3. Każda Umawiająca się Strona zapewni na swym terytorium inwestorom drugiej Umawiającej się Strony w zakresie zarządzania, wykorzystywania, osiągania korzyści lub rozporządzania inwestycjami lub przychodami traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane inwestorom jakiegokolwiek państwa trzeciego.

4. W uzupełnieniu do postanowień ustępów 2 i 3 niniejszego artykułu każda Umawiająca się Strona zapewni w możliwie maksymalnym stopniu i zgodnie z jej ustawami i przepisami traktowanie nie mniej korzystne niż przyznawane inwestorom, inwestycjom lub przychodom własnych inwestorów.

Artykuł 4

Wyłączenia

Postanowienia niniejszej umowy nie będą interpretowane jako nakładające na jedną z Umawiających się Stron obowiązek objęcia inwestorów drugiej Umawiającej się Strony korzyściami z tytułu jakiegokolwiek traktowania, preferencji lub przywilejów wynikających z:

- a) istniejącego lub przyszłego obszaru wolnego handlu lub unii celnej;
- b) jakiegokolwiek wielostronnego porozumienia w sprawie wzajemnej pomocy gospodarczej, integracji lub współpracy, takiego jak Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej lub Europejskiej Organizacji Współpracy i Rozwoju, której każda z Umawiających się Stron jest lub może zostać Stroną;
- c) jakiegokolwiek konwencji dwustronnej, w tym jakiegokolwiek umowy celnej obowiązującej w momencie wejścia w życie niniejszej umowy, która zapewnia korzyści będące zasadniczo równoznaczne z korzyściami zawartymi pod literą b) niniejszego artykułu;

d) jakiegokolwiek istniejącej lub przyszłej konwencji w sprawie podwójnego opodatkowania lub innych spraw finansowych.

Artykuł 5

Odszkodowania za straty

Inwestorom jednej Umawiającej się Strony, których inwestycje lub przychody na terytorium drugiej Umawiającej się Strony doznały uszczerbku w wyniku wojny, konfliktu zbrojnego, stanu wyjątkowego lub innych podobnych okoliczności na terytorium drugiej Strony, zostanie przyznane w odniesieniu do odtworzenia, odszkodowania, kompensaty lub innego uregulowania traktowanie nie mniej korzystne niż to, które druga Umawiająca się Strona przyznaje inwestorom któregośkolwiek państwa trzeciego. Jakiegokolwiek płatności dokonane na podstawie tego artykułu będą szybkie, współmierne, rzeczywiste i swobodnie transferowane.

Artykuł 6

Wywłaszczenie

Inwestycje lub przychody inwestorów każdej Umawiającej się Strony nie zostaną znacjonalizowane, wywłaszczone lub poddane środkom wywołującym skutki równoznaczne z nacjonalizacją lub wywłaszczeniem (zwane dalej „wywłaszczeniem”) na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, chyba że dla celów publicznych, zgodnie z właściwym postępowaniem prawnym, w sposób niedyskryminacyjny i pod warunkiem, że będzie temu towarzyszyło niezwłoczne, współmierne i rzeczywiste odszkodowanie. Takie odszkodowanie będzie oparte na rzeczywistej wartości inwestycji w momencie wywłaszczenia, będzie dokonane w ciągu dwóch miesięcy od daty wywłaszczenia, po którym odsetki w wysokości uzgodnionej między inwestorem i zainteresowaną Umawiającą się Stroną — i w żadnym razie nie niższe niż na poziomie LIBOR — będą narastać do daty spłaty i będą rzeczywiście wykonalne i swobodnie transferowane. Dotknięty powyższym inwestor będzie miał prawo na mocy ustawodawstwa Umawiającej się Strony do niezwłocznego rozpatrzenia przez sąd lub inny niezależny organ tej Umawiającej się Strony jego sprawy i dokonania wyceny jego inwestycji zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym artykule.

Artykuł 7

Transfer środków pieniężnych

1. Każda Umawiająca się Strona gwarantuje inwestorowi drugiej Umawiającej się Strony niezwłoczny transfer, w szczególności:

- przychodów uzyskiwanych z jakiegokolwiek inwestycji;
- wpływów pochodzących z całkowitej lub częściowej likwidacji inwestycji;
- kwot przeznaczonych na spłatę pożyczek związanych z inwestycją;
- odpowiedniej części wynagrodzeń i uposażeń obywateli drugiej Umawiającej się Strony dopuszczonych do pracy w związku z inwestycją na terytorium pierwszej Umawiającej się Strony;

e) jakiegokolwiek odszkodowania należnego inwestorowi na mocy postanowień artykułu 5 lub 6 niniejszej umowy,

w każdej walucie wymienialnej uzgodnionej między inwestorem i zainteresowaną Umawiającą się Stroną według kursu stosowanego w dniu transferu. W rozumieniu niniejszego ustępu niezwłoczny transfer oznacza transfer dokonany w terminie nie przekraczającym dwu miesięcy.

2. Bez względu na postanowienia ustępu 1, w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej niezwłoczny transfer przychodów uzyskanych przez inwestora kanadyjskiego gwarantuje się do maksymalnej granicy dozwolonej przez jej prawo i przepisy; w żadnym razie nie wyniesie on mniej niż 15% rocznych przychodów.

3. W przypadku wystąpienia wyjątkowych trudności w bilansie płatniczym i na okres nie przekraczający osiemnastu miesięcy, Umawiająca się Strona zagwarantuje transfer każdej kwoty wymienionej w ustępie 1 niniejszego artykułu na podstawie skali procentowej, pod warunkiem że łączny okres dla transferu nie przekroczy pięciu lat.

4. Umawiające się Strony zobowiązują się przyznać transferom wymienionym w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane transferom pochodzącym z inwestycji dokonanych przez inwestorów któregośkolwiek państwa trzeciego.

Artykuł 8

Subrogacja

1. Jeżeli Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja dokona płatności któremukolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji lub ubezpieczenia zawartego w związku z inwestycją, druga Umawiająca się Strona uzna ważność przejścia przez pierwszą Umawiającą się Stronę lub jej agencję wszelkich praw lub roszczeń przysługujących inwestorowi. Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja, która przejęła prawa inwestora, jest uprawniona do tych samych praw, jakie posiada inwestor, i do dochodzenia takich praw w tym samym zakresie, z zastrzeżeniem zobowiązań inwestora związanych z ubezpieczoną w ten sposób inwestycją.

2. W przypadku subrogacji określonej w ustępie 1 niniejszego artykułu inwestor nie będzie wysuwał roszczeń, jeżeli nie będzie do tego upoważniony przez Umawiającą się Stronę lub jakakolwiek jej agencję.

Artykuł 9

Rozstrzygnięcie sporów między inwestorem a Państwem-gospodarzem

1. Każdy spór między Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony odnoszący się do skutków środków zastosowanych przez pierwszą Umawiającą się Stronę w odniesieniu do zasadniczych aspektów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, takich jak wywłaszczenie wymienione w artykule 6 niniejszej umowy lub transfer kwot wymienionych w artykule 7 niniejszej umowy, będzie w możliwych granicach rozstrzygany między obu Stronami w sposób polubowny.

2. Jeżeli spór nie może być rozstrzygnięty polubownie w ciągu sześciu miesięcy od daty jego powstania, może on być przedłożony przez inwestora do rozstrzygnięcia w drodze arbitrażu.

3. W takim przypadku spór zostanie rozstrzygnięty zgodnie z obowiązującymi w danym momencie Regulami arbitrażowymi Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego.

Artykuł 10

Konsultacje i wymiana informacji

Na wniosek jednej Umawiającej się Strony druga Umawiająca się Strona zgodzi się niezwłocznie na konsultacje w sprawie interpretacji lub stosowania niniejszej umowy. Na wniosek jednej Umawiającej się Strony dokonywać się będzie wymiany informacji o wpływie, jaki mogą mieć ustawy, przepisy, decyzje, praktyki i postępowanie administracyjne lub polityka drugiej Umawiającej się Strony na inwestycje objęte niniejszą umową.

Artykuł 11

Spory między Umawiającymi się Stronami

1. Każdy spór między Umawiającymi się Stronami dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszej umowy powinien być, jeżeli to możliwe, rozstrzygany w drodze dyplomatycznej.

2. Jeżeli spór nie może być rozstrzygnięty w drodze dyplomatycznej w ciągu sześciu miesięcy, zostanie on na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony przedłożony do rozstrzygnięcia trybunałowi arbitrażowemu.

3. Trybunał arbitrażowy będzie utworzony dla każdego sporu. W ciągu dwóch miesięcy po otrzymaniu wniosku o wszczęcie postępowania arbitrażowego, każda Umawiająca się Strona wyznaczy jednego członka trybunału arbitrażowego. Dwaj członkowie wybiorą następnie obywatela państwa trzeciego, który po zatwierdzeniu przez obie Umawiające się Strony zostanie mianowany przewodniczącym trybunału arbitrażowego. Przewodniczący będzie mianowany w ciągu dwóch miesięcy od daty mianowania pozostałych dwóch członków trybunału.

4. Jeżeli w terminach określonych w ustępie 3 niniejszego artykułu nie dokonano wymaganych nominacji, każda Umawiająca się Strona może, w braku innych uzgodnień, zwrócić się o ich dokonanie do Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości. Jeżeli Przewodniczący jest obywatelem Umawiającej się Strony lub jakiegokolwiek inne przyczyny uniemożliwiają mu wypełnianie tej funkcji, należy o dokonanie niezbędnych nominacji zwrócić się do Wiceprzewodniczącego. Jeżeli Wiceprzewodniczący jest obywatelem Umawiającej się Strony lub nie może wypełnić wspomnianej funkcji, należy zwrócić się o dokonanie niezbędnych nominacji do najstarszego rangą członka Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, który nie jest obywatelem żadnej z Umawiających się Stron.

5. Trybunał orzeka większością głosów. Orzeczenie takie będzie wiążące dla obu Umawiających się Stron. Jeżeli nie uzgodniono inaczej, orzeczenie trybunału arbitrażowego będzie wydane w ciągu sześciu miesięcy od mianowania

Przewodniczącego zgodnie z ustępem 3 lub 4 niniejszego artykułu. Trybunał arbitrażowy określi tryb swojego postępowania. Każda Umawiająca się Strona ponosi koszty własnego członka trybunału oraz koszty jej udziału w postępowaniu arbitrażowym; koszty odnoszące się do Przewodniczącego i wszelkie pozostałe koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony. Trybunał arbitrażowy może jednak w orzeczeniu ustalić większy udział w kosztach jednej z Umawiających się Stron i orzeczenie takie będzie wiążące dla obu Umawiających się Stron.

Artykuł 12

Inne porozumienia międzynarodowe

Jeżeli sprawa jest objęta zarówno postanowieniami niniejszej umowy, jak i jakimkolwiek innym porozumieniem międzynarodowym, którym obie Umawiające się Strony są związane, nic nie stoi na przeszkodzie, aby inwestor jednej Umawiającej się Strony posiadający inwestycje na terytorium drugiej Umawiającej się Strony korzystał z bardziej korzystnej sytuacji.

Artykuł 13

Wejście w życie

1. Umowa niniejsza wejdzie w życie w dniu, w którym obie Umawiające się Strony notyfikują sobie wzajemnie w drodze pisemnej, że spełnione zostały ich wymogi konstytucyjne dla wejścia w życie niniejszej umowy.

2. Umowa niniejsza będzie miała zastosowanie w odniesieniu do wszelkiej inwestycji dokonanej przez inwestora jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w dniu 1 stycznia 1965 r. lub po tym dniu.

Artykuł 14

Okres obowiązywania i wygaśnięcie

Umowa niniejsza pozostaje w mocy w ciągu dziesięciu lat. Następnie umowa pozostanie w mocy na okres nie określony, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie przekaże pisemnego zawiadomienia drugiej Umawiającej się Stronie o intencji wypowiedzenia. Zawiadomienie o wypowiedzeniu niniejszej umowy stanie się ważne po upływie roku od daty jego otrzymania przez drugą Umawiającą się Stronę. W odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą uprawomocnienia się zawiadomienia o wypowiedzeniu niniejszej umowy, postanowienia artykułów od 1 do 13 włącznie niniejszej umowy pozostaną w mocy przez okres dwudziestu lat.

Sporządzono w Warszawie dnia 6 kwietnia 1990 r. w dwóch oryginałach, każdy w języku polskim, angielskim i francuskim, przy czym wszystkie trzy teksty mają jednakową moc.

Na dowód czego niżej podpisani i należycie upoważnieni przez ich właściwe Rządy podpisali niniejszą umowę:

Za Rząd
Rzeczypospolitej Polskiej:

L. Balcerowicz

Za Rząd
Kanady

D. Mazankowski

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 3 października 1990 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *W. Jaruzelski*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*